

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 39/04-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júna 2004 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa o sťažnosti Ing. J. Z., bytom B., zastúpeného advokátkou Mgr. R. Z., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 335/92 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. Z. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 335/92 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 335/92 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. J. Z. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť Ing. J. Z. trovy právneho zastúpenia 13 780 Sk (slovom trinásťtisíc sedemstoosemdesiat slovenských korún) na účet jeho advokátky Mgr. R. Z., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 26. novembra 2003 doručené podanie Ing. J. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom B., zastúpeného advokátkou Mgr. R. Z., B., označené ako „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta zbytočné priet'ahy v konaní Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 10 C 335/92, ktoré sa týka návrhu sťažovateľa na uloženie povinnosti odporcovi rozviazať s ním pracovný pomer výpoveďou a návrhu na priznanie náhrady mzdy po skončení pracovného pomeru.

Keďže sťažnosť v pôvodnej podobe nespĺňala niektoré náležitosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a podľa príslušných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval 7. januára 2004 sťažovateľa na jej doplnenie a upresnenie. Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu reagoval doplnením sťažnosti 27. januára 2004, pričom uviedol, že okresný súd do dnešného dňa meritórne neskončil súdne konanie vedené od roku 1992 a že po vrátení veci Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) okresnému súdu (23. októbra 2001) už ďalšie sťažnosti (pozn.

sťažovateľ uplatnil sťažnosti na prietahy v konaní v rokoch 1996-1999) nepodával. Sťažovateľ okrem toho uviedol:

„V súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 335/92 prebehli nasledovné pojednávania:

- *dňa 06. 06. 1994 sa súd pokúsil o zmier,*
- *dňa 16. 11. 1994 bolo pojednávanie odročené pre nekompletnosť senátu súdu*
- *dňa 20. 03. 1995 bolo pojednávanie odročené pre nekompletnosť senátu súdu*
- *dňa 27. 05. 1996 bolo pojednávanie odročené pre nekompletnosť senátu súdu*
- *dňa 01. 07. 1996 bolo pojednávanie odročené pre nekompletnosť senátu súdu*
- *dňa 23. 09. 1996 bolo pojednávanie odročené pre nekompletnosť senátu súdu*

a ochorenie sudkyne

- *dňa 26. 02. 1998 bolo pojednávanie odročené pre nekompletnosť senátu súdu*

a ochorenie sudkyne.

Ďalšie pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 21. 05. 1998 bolo pre neprítomnosť advokáta odporcu odročené na 01. 06. 1998, kedy zase došlo k odročeniu na žiadosť advokáta odporcu.

Napokon sa pojednávanie uskutočnilo dňa 04. 08. 1998, kedy Okresný súd Bratislava I vydal rozsudok, ktorým súd mi priznal náhradu mzdy za obdobie od 01. 09. 1992 do 30. 06. 1993 vrátane úrokov z omeškania až do zaplatenia. Tiež mi priznal polovicu náhrady trov konania. V časti týkajúcej sa doplatenia rozdielu môj návrh zamietol a v časti návrhu na priznanie náhrady mzdy za obdobie od 01. 07. 1993 do 14. 03. 1996 konanie z dôvodu litispendencie zastavil. Dôvod litispendencie videl v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 68/93 na tom istom súde.

Dňa 27. 07. 1998 som proti prvostupňovému rozsudku podal odvolanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 27. 04. 1999 napadnutý rozsudok zmenil tak, že v časti týkajúcej sa zamietnutia môjho návrhu z dôvodu litispendencie rozhodol, že mi priznal náhradu mzdy síce tiež len za obdobie od 01. 09. 1992 do 30. 06. 1993, avšak v inej sume a v časti týkajúcej sa zastavenia konania, napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie s odôvodnením, že v danom prípade neboli dôvody na zastavenie konania, a prvostupňový súd mal v tejto časti žalobu zamietnuť.

Následne, dňa 29. 11. 2000 sa uskutočnilo na Okresnom súde Bratislava I pojednávanie, kde súd vyniesol rozsudok tak, že môj návrh v časti náhrady mzdy za obdobie od 01. 07. 1993 do 14. 03. 1996 zamietol a priznal mi náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku som dňa 26. 01. 2001 podal odvolanie.

Na Krajskom súde v Bratislave bolo vytýčené pojednávanie na 12. 06. 2001, ktoré bolo odročené na 25. 09. 2001 z dôvodu nevrátenia spisu. Aj pojednávanie zo dňa 25. 09. 2001 bolo odročené, avšak z dôvodu, že súd nemal dostatok času na oboznámenie sa so spisom zn. 11 C 68/93.

Napokon na pojednávaní dňa 23. 10. 2001 Krajský súd v Bratislave vyniesol rozsudok, ktorým prvostupňový rozsudok v časti týkajúcej sa náhrady mzdy za obdobie od 01. 07. 1993 do 26. 05. 1995 potvrdil, avšak v časti týkajúcej sa náhrady mzdy za obdobie od 27. 05. 1995 do 14. 03. 1996 a v časti náhrady trov konania rozhodnutie zrušil a vec súdu prvého stupňa vrátil na ďalšie konanie.

Od toho okamihu Okresný súd Bratislava I do dnešného dňa nevytýčil žiadne pojednávanie a ani nevykonal žiadne úkony smerujúce k tomu, aby vec bola meritórne rozhodnutá.“

Sťažovateľ k tomu tiež uviedol:

„V dôsledku takéhoto konania sa nachádzam v neustálej právnej neistote, a to, v súčasnosti s ohľadom na neexistenciu rozhodnutia vo veci priznania náhrady mzdy za obdobie od mája roku 1995 do marca roku 1996. Vyriešenie tejto otázky má podstatný vplyv aj na určenie výšky môjho dôchodku.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa Ing. J. Z., bytom B., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 335/92 bolo porušené.

Okresný súd Bratislava I je povinný sťažovateľovi zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie výške 200.000,- Sk, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava I je povinný sťažovateľovi nahradiť trovy konania vo výške podľa záverečného vyčíslenia do rúk právnej zástupkyne, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa v označenej časti na ďalšie konanie uznesením II. ÚS 39/04 zo 4. marca 2004 s tým, že „*bude posudzovať otázku zbytočných prietáhov v konaní o návrhu sťažovateľa v časti týkajúcej sa náhrady mzdy od 27. mája 1995 do 14. marca 1996, pretože konanie o náhrade mzdy za obdobie od roku 1992 do 27. mája 1995 bolo už právoplatne skončené“.*

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na ústnom pojednávaní, a predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľa a podpredsedníčka okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti okrem iného uviedla:

„... Návrh na začatie konania bol doručený na tunajší súd dňa 18. 12. 1992. Vec bola pridelená JUDr. Z. P., ktorá vyzvala navrhovateľa výzvou z dňa 25. 1. 1993 na doplnenie listinných dokladov. Návrh bol doručený odporcovi na vyjadrenie dňa 28. 1. 1993. Dňa 9. 2. 1993 doručil odporca vyjadrenie k návrhu na súd.

Rovnopis vyjadrenia bol doručený navrhovateľovi.

S poukazom na ust. § 2 ods. 2, 4 vyhl. č. 66/1992 Zb. bola vec pridelená dňa 15. 3. 1993 JUDr. E. Š.

Po založení špecifikácie petitu návrhu konajúci sudca vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Navrhovateľ opätovne doručil súdu dňa 8. 6. 1993 nový petit návrhu. Podľa výpisu z Národnej banky Slovenska zo dňa 2. 7. 1993 bol súdny poplatok zaplatený.

Podaním doručeným súdu dňa 25. 10. 1993 navrhovateľ znovu upravil petit návrhu. Vo veci bol stanovený termín pojednávania na deň 6. 6. 1994. Z dôvodu prejavu vôle účastníkov konania mimosúdne sa dohodnúť bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že sa účastníci zaviazali výsledok zmierovacieho konania oznámiť súdu.

Listom doručeným dňa 21. 7. 1994 oznámil navrhovateľ, že k pokonávke nedošlo a žiadal o vytýčenie termínu pojednávania. Termín bol stanovený na deň 16. 11. 1994 a pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby zabezpečenia listinných dokladov.

Nový termín pojednávania bol stanovený na deň 20. 3. 1995 a odročený na neurčito. Listom zo dňa 13. 7. 1995 požiadal konajúci sudca o zaslanie správy o výsledku kontroly.

Úpravou zo dňa 14. 9. 1995 JUDr. L. Š. dal pokyn predložiť predmetnú vec JUDr. D. K. ako zákonnej sudkyňi (oddelenie 10 C prevzala po nástupe z materskej dovolenky dňa 18. 4. 1995 v počte vecí 317).

Termín pojednávania bol vytýčený na deň 27. 5. 1996. Z dôvodu neúčasti odporcu na pojednávaní bolo pojednávanie odročené na deň 1. 7. 1996.

Navrhovateľ podaním doručeným súdu dňa 1. 7. 1996 opäť rozšíril petit návrhu. Pre nekompletnosť senátu bolo pojednávanie odročené na deň 23. 9. 1996. Na stanovený termín pojednávania sa právny zástupca navrhovateľa ospravedlnil a z dôvodu nekompletnosti senátu a práceneschopnosti zákonnej sudkyne bolo pojednávanie odročené.

Dňa 3. 10. 1996 navrhovateľ opätovne predložil nový petit návrhu a výpočet peňažného dlhu. Podanie navrhovateľa bolo doručené odporcovi na vyjadrenie dňa 25. 11. 1996.

Zákonná sudkyňa JUDr. D. K. odišla na materskú dovolenku a vec bola pridelená Mgr. M. L. od novembra 1997 (dovtedy bolo oddelenie 10 C neobsadené).

Termín pojednávania bol vytýčený na deň 26. 2. 1998. Nedostavil sa právny zástupca navrhovateľa a z dôvodu nekompletnosti senátu bolo pojednávanie odročené.

Nový termín bol stanovený na deň 21. 5. 1998, ktoré z dôvodu neúčasti odporcu bolo odročené na deň 1. 6. 1998.

Podaním doručeným súdu dňa 22. 5. 1998 a 28. 5. 1998 navrhovateľ znovu rozšíril petit návrhu a dňa 2. 6. 1998 upresnil petit návrhu.

Pojednávanie bolo odročené na deň 4. 6. 1998 na žiadosť právneho zástupcu odporcu, ktorý pre krátkosť času nemal možnosť sa pripraviť.

Na pojednávaní konanom dňa 4. 6. 1998 súd vo veci samej rozhodol rozsudkom a zaviazal odporcu k zaplateniu istiny 20. 311,- Sk s úrokom z omeškania a v časti týkajúcej sa náhrady mzdy za obdobie od 1. 7. 1990 do 14. 3. 1996 konanie zastavil a vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol. Lehota na napísanie rozsudku bola predĺžená do 17. 7. 1998.

Odvolanie proti uvedenému uzneseniu bolo podané na súd dňa 27. 7. 1998 a dňa 10. 8. 1998. Úpravou zo dňa 30. 7. 1997 konajúci sudca vyzval na doplnenie odvolania právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 20. 8. 1998 boli doručené súdu dôvody odvolania. Dňa 19. 1. 1999 bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 15 Co 26/99-105 zo dňa 27. 4. 1999 rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 335/92-86 zo dňa 4. 6. 1998 v časti týkajúcej sa istiny a v zamietajúcej časti zmenil tak, že odporcu zaviazal k zaplateniu istiny 27. 292,80,- Sk brutto s úrokom z omeškania a vo zvyšku žalobu zamietol. V zastavujúcej časti a v časti náhrady trov konania rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Po vrátení JUDr. D. K. z materskej dovolenky jej bola predmetná vec pridelená na základe dodatku č. 4 Rozvrhu práce pre rok 1999 dňa 16. 8. 1999. Konajúca sudkyňa vo veci stanovila termín pojednávania na deň 23. 6. 2000. Z dôvodu nekompletnosti senátu bola vec odročená na deň 22. 9. 2000 a z toho istého dôvodu zo dňa 22. 9. 2000 na nový termín dňa 20. 10. 2000.

Pojednávanie z dôvodu neprítomnosti právneho zástupcu odporcu a nekompletnosti senátu bolo odročené na deň 15. 11. 2000. Z opakujúceho sa dôvodu (nekompletnosti senátu) bolo pojednávanie odročené na deň 29. 11. 2000.

Na pojednávaní konanom 29. 11. 2000 súd rozsudkom v súlade s vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v rozsudku č. k. 15 Co 26/99-105 zo dňa 27. 4. 1999 rozhodol a návrh navrhovateľa zamietol.

Na základe odvolania navrhovateľa doručeného súdu dňa 22. 1. 2001 a doplnenia odvolania dňa 26. 1. 2001 a 29. 1. 2001 zákonná sudkyňa doručila právnemu zástupcovi odporcu kópiu odvolania na vyjadrenie dňa 14. 2. 2001 a vec predložila Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní dňa 5. 3. 2001. Z dôvodu vznesenej námietky

zaujatosti Najvyššieho súdu SR uznesením č. k. Nc 70/01 dňa 30. 5. 2001 rozhodol, že predsedníčka senátu Krajského súdu nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí.

Dňa 22. 8. 2001 právny zástupca navrhovateľa doplnil dôvody odvolania a dňa 4. 10. 2001 stanovisko k vyjadreniu odporcu.

Krajský súd Bratislave rozsudkom č. k. 15 Co 80/01-135 zo dňa 23. 10. 2001 rozsudok č. k. 10 C 335/92 zo dňa 29. 11. 2000 v časti zaplatenia náhrady mzdy za obdobie od 1. 7. 1993 do 26. 5. 1995 potvrdil a v časti o náhradu mzdy za obdobie od 27. 5. 1995 do 14. 3. 1996 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že vyslovil opačný právny názor ako bol pôvodne vyslovený v pôvodne zrušujúcom rozsudku odvolacím súdom na strane l. č. 5 rozsudku č. k. 15 Co 26/99-105 zo dňa 27. 4. 1999.

Dovolanie bolo podané navrhovateľom voči právoplatnej časti potvrdzujúceho rozsudku dňa 11. 12. 2001. Vyjadrenie k dovolaniu bolo doručené dňa 7. 2. 2002 odporcom. Vec bola predložená Najvyššiemu súdu SR dňa 4. 3. 2002. Uznesením č. k. 3 Cdo 24/02 zo dňa 24. 4. 2002 Najvyšší súd SR dovolanie odmietol. Spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 31. 5. 2002.

Spis bol na žiadosť Krajskej prokuratúry v Bratislave zo dňa 22. 7. 2002 zapožičaný dňa 6. 8. 2002.

Po vrátení spisu úkon vo veci bol urobený sudkyňou dňa 15. 8. 2003 za účelom získania potrebných listinných dokladov od bývalého zamestnávateľa navrhovateľa. Týmto dňom bolo uznesením č. k. 10 C 335/1992 zo dňa 15. 8. 2003 nariadené znalecké dokazovanie vo veci znalcom z odboru ekonomika a podnikanie. Administratívnym pochybením asistentky senátu (vybavuje opis cca 500 vecí) nebol opis k dnešnému dňu realizovaný.

Zdlhavosť predmetného konania spôsobuje skutočnosť, že návrh bol podaný na súd bez zaplatenia súdneho poplatku splatného s podaním návrhu. K prieťahom prispela skutočnosť, že navrhovateľ neustále menil petit návrhu, súd v súlade s O. s. p. nemohol vo veci konať bez senátu, ale pre nekompletnosť senátu a pre striedavú neúčast' účastníkov konania a ich právnych zástupcov boli pojednávania odročované.

Veľkosť časového rozpätia medzi stanovenými termínmi jednotlivých pojednávanií ovplyvnila taktiež neúmeraná zaťaženosť sudkyne z dôvodu vysokého počtu vybavovaných vecí v pridelenom oddelení 10 C, ako aj dlhodobo pretrvávajúce nedostatočné personálne

obsadenie Okresného súdu Bratislava I sudcami, vzniknuté po odchode sudkýň na materskú dovolenku a do dôchodku, na Krajský súd v Bratislave a taktiež pre neúmerne vysoký nápad vecí na občianskoprávnom úseku v posledných rokoch.

Z uvedených dôvodov žiadam... Ústavný súd aby v prípade ak dospeje k záveru, že bolo porušené ústavné právo účastníka na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zvážil, či prizná finančné zadosťučinenie a vzal uvedené skutočnosti na vedomie a nepriznal sťažovateľovi zadosťučinenie. V prípade sťažovateľa chcem poukázať na tú skutočnosť, že neúspech v predmetnom konaní nie je možné kompenzovať finančným zadosťučinením v rámci konania pred Ústavným súdom SR.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

S použitím uvedených kritérií ústavný súd preskúmal priebeh označených konaní pred okresným súdom a dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že konanie vedené na tomto súde pod sp. zn. 10 C 335/92 sa týka návrhu na priznanie náhrady mzdy po skončení pracovného pomeru za obdobie od 27. mája 1995 do 14. marca 1996. Ide o vec, ktorá je štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v pracovnoprávných veciach a pri sústredenom postupe okresného súdu ju možno uzavrieť bez zbytočných priet'ahov v konaní. Povaha veci si pritom vyžaduje určitú rýchlosť.

2. Pokiaľ ide o správanie s'ťažovateľa v konaní okresného súdu sp. zn. 10 C 335/92, možno ho v zásade hodnotiť ako aktívne, keď reagoval na výzvy okresného súdu a doplnil požadované podklady pre jeho rozhodovaciu činnosť. Ústavný súd konštatoval, že s'ťažovateľ, resp. jeho právny zástupca sa zúčastnili na nariadených pojednávaniach, resp. svoju neúčasť na nich ospravedlnili. Ústavný súd vo vzťahu k okresným súdom namietaným zmenám petitu zo strany s'ťažovateľa, ktoré podľa okresného súdu prispeli k doterajšej dĺžke konania, uvádza, že v časti konania, ktoré je predmetom konania ústavného súdu, bol petit návrhu v čase rozhodovania o ňom ustálený.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bol postup samotného okresného súdu.

Z postupu okresného súdu vo veci sp. zn. 10 C 335/92 vyplynulo, že sťažovateľ urobil návrh, ktorý je predmetom konania ústavného súdu o sťažnosti, po prvý raz 1. júla 1996 (doplnený 3. októbra 1996) v nadväznosti na uzavretie dohody sťažovateľa s odporcom o skončení pracovného pomeru dohodou k 14. marcu 1996. Okresný súd zaslal podanie sťažovateľa odporcovi na vyjadrenie 25. novembra 1996.

V priebehu roku 1997 okresný súd vo veci nekonal z organizačných dôvodov (po odchode zákonnej sudkyne bolo oddelenie 10 C okresného súdu neobsadené); až po pridelení veci zákonnému sudcovi v novembri 1997 bolo nariadené pojednávanie vo veci na 26. február 1998, ktoré bolo opäť aj z dôvodov neúplnosti senátu odročené na 21. máj 1998, resp. 1. jún 1998.

Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom zo 4. júna 1998, ktorým zastavil konanie v tej časti, ktorou sa sťažovateľ domáhal náhrady mzdy za obdobie od 1. júla 1993 do 14. marca 1996 z dôvodov litispendencie (konanie sp. zn. 11 C 68/93 toho istého okresného súdu). Sťažovateľ podal odvolanie proti tomuto rozsudku 27. júla 1998 (doručené krajskému súdu 19. januára 1999).

Odvolací súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa 27. apríla 1999 tak, že ho považoval za čiastočne dôvodné, pričom rozsudok okresného súdu v zastavujúcej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (okresnému súdu bol spis vrátený 25. mája 1999).

Po vrátení veci okresnému súdu tento súd od 25. mája 1999 do 29. novembra 2000 (t. j. počas 18 mesiacov) konal so zbytočnými priesťahmi z dôvodov, ktoré nemožno pripísať na vrub sťažovateľovi (po návrate pôvodnej zákonnej sudkyne z materskej dovolenky jej bola vec pridelená 16. augusta 1999 a pojednávania, ktoré vo veci nariadila na 23. jún 2000, 22. september 2000 a 20. október 2000, boli odročené z dôvodu neúplného zloženia príslušného senátu okresného súdu).

Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 29. novembra 2000 tak, že zamietol návrh sťažovateľa v časti náhrady mzdy za obdobie od 1. júla 1993 do 14. marca 1996

(vychádzajúc z právneho názoru odvolacieho súdu v rozsudku č. k. 15 Co 26/99-105). Sťažovateľ podal odvolanie proti tomuto rozsudku 22. januára 2001 a po predložení veci na krajskom súde 5. marca 2001 podal 5. apríla 2001 námietku zaujatosti voči predsedníčke odvolacieho súdu. O námietke zaujatosti rozhodol najvyšší súd 30. mája 2001 (rozhodnutie bolo doručené krajskému súdu 13. júna 2001).

Odvolací súd zrušil 23. októbra 2001 napadnutý rozsudok okresného súdu z 29. novembra 2000 v časti o náhrade mzdy za obdobie od 27. mája 1995 do 14. marca 1996 rozsudkom č. k. 15 Co 80/01-135 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (pretože v predmetnej veci nie je daná prekážka litispendencie, prejednávaná vec nie je totiž s vecou sp. zn. 11 C 68/93 totožná), v časti o náhradu mzdy za obdobie od 1. júla 1993 do 26. mája 1995 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Najvyšší súd o podanom dovolaní sťažovateľa z 11. decembra 2001 proti časti rozsudku potvrdeného krajským súdom rozhodol 14. apríla 2002 tak, že dovolanie odmietol. Spis bol vrátený okresnému súdu 31. mája 2002.

Okresný súd ďalej 6. augusta 2002 zaslal spis vo veci sťažovateľa na základe dožiadania z 22. júla 2002 Krajskej prokuratúry v Bratislave. Ďalší úkon vo veci okresný súd urobil až 15. augusta 2003, keď nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru ekonomika a podnikanie.

Administratívnym pochybením, ktoré ide na vrub okresnému súdu, predmetné uznesenie nebolo realizované do konca marca 2004, v súvislosti s čím vznikli v konaní okresného súdu zbytočné prietahy v konaní v dĺžke viac ako siedmich mesiacov.

Ústavný súd uzavrel, že okresný súd v konaní sp. zn. 10 C 335/92, ktoré prebieha o predmetnej časti návrhu sťažovateľa viac ako sedem rokov, nekonal vo veci, resp. konal v nej so zbytočnými prietahmi, ktoré nemožno pripísať na vrub sťažovateľovi v obdobiach

- počas celého roku 1997 a približne do mája roku 1998 (približne 17 mesiacov),
- od 25. mája 1999 do 29. novembra 2000 (18 mesiacov),

- od augusta 2002 do augusta 2003 (12 mesiacov),
- 15. augusta 2003 do 26. marca 2004 (viac ako 7 mesiacov).

Konanie okresného súdu v časti týkajúcej sa predmetnej veci sp. zn. 10 C 335/92 prijatej na konanie pred ústavným súdom je poznačené zbytočnými priet'ahmi v konaní počas obdobia štyri a pol roka, pričom zatiaľ nevedlo k vytvoreniu stavu právnej istoty s'ťažovateľa.

Ústavný súd konštatoval, že ani po opakovanom zrušení rozsudku okresného súdu odvolacím súdom v časti, ktorá je predmetom konania o s'ťažnosti s'ťažovateľa na ústavnom súde, a po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd neurobil také úkony, ktoré by smerovali k vydaniu vecne správneho rozhodnutia vo veci samej (vec teda stále nie je skončená, je v štádiu nariadeného znaleckého dokazovania).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľa upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní okresného súdu sp. zn. 10 C 335/92 porušené bolo.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 13 C 20/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadost'učinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadost'učinenia 200 000 Sk pričom v tejto súvislosti uviedol:

„Dôvody vedúce ma k uplatneniu primeraného finančného zadost'učinenia vidím predovšetkým v skutočnosti, že Okresný súd Bratislava I do dnešného dňa meritórne neukončil súdne konanie vedené od roku 1992.

V dôsledku takéhoto konania sa nachádzam v neustálej právnej neistote, a to, v súčasnosti s ohľadom na neexistenciu rozhodnutia vo veci priznania náhrady mzdy za obdobie od mája roku 1995 do marca roku 1996. Vyriešenie tejto otázky má podstatný vplyv aj na určenie výšky môjho dôchodku.“

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je síce zmiernenie majetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. V dôsledku toho ústavný súd považoval za potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľovi vznikla, a to priznaním primeraného finančného zadost'učinenia.

Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu v konaní sp. zn. 10 C 335/92 berúc do úvahy konkrétne okolnosti a povahu prípadu vrátane pozície sťažovateľa sprevádzanej pocitom neistoty, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún) za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli právnej zástupkyňi sťažovateľa advokátke Mgr. R. Z. a ktoré vyčíslil sumou 9 340 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok roku 2002, ktorá bola 12 811 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2003), resp. za 1. polrok roku 2003, ktorá bola 13 602 Sk (pre účely odmeny po 1. januári 2004). Náhrada bola priznaná za jeden úkon po 4 270 Sk a po 130 Sk režijný paušál a za dva úkony po 4 530 Sk a po 140 Sk režijný paušál.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2004